

Åsnes kommune
Rådhusgata 1
2270 Flisa
post@asnes.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Høringsuttalelse til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel i Åsnes kommune

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet.

Alliansen viser til at planprogram for kommuneplanens samfunnsdel er sendt ut på høring med frist 5. januar 2022.

I planprogrammet omtales jordvern som nasjonal føring for planarbeidet i innledningen, og det er bra. Det bør her tas med at Stortinget strammet inn det nasjonale jordvernmålet i juni i år. Innstramningen er markant: Maksimalt 3000 dekar dyrket mark skal nå omdisponeres årlig, mens målet tidligere lå på maksimalt 4000 dekar. Omdisponeringen skal altså ned med en firedel, og det innstrammede jordvernmålet må dermed få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging.

I planprogrammet vises det også til FNs bærekraftsmål, som skal legges gjennomgående til grunn for planarbeidet. Jordvernalliansen minner om at et sterkt jordvern er nødvendig for å nå FNs bærekraftsmål om å utrydde fattigdom og sult, bærekraftige byer og samfunn, ansvarlig forbruk og produksjon, å stoppe klimaendringene og å ivareta liv på land.

I dette ligger en klar forpliktelse til å sørge for at vår befolkning er mest mulig sjølforsynt, og at en i størst mulig grad unngår import og å leve på andre lands arealer.

Norge har ut fra dette et etisk ansvar for å ta vare på sin matjord, som er en knapphetsressurs.

Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål.

I lys av regjeringens brev til kommunene samt øvrige ovenfornevnte føringer mener vi at jordvern tydelig må omtales og vektlegges i samfunnsplanen, og det på en slik måte at det eksplisitt framgår at nedbygging av dyrket mark til bolig, fritidsbebyggelse og næringsformål skal unngås.

Neste arealplan må også ha dette som et hovedgrunnlag.

Åsnes kommunes visjon om å være inkluderende og miljøbevisst tar opp i seg jordvernet i flere punkter, ikke minst punkt 4: *Sikre jordressursene, kvalitetene i landskapet og vern av verdifulle kulturlandskap og*

kulturmiljøer. Det er nå viktig at det følges konkret opp i kommuneplanens samfunnsdel. Vi mener også dette borger for at en bør legge inn en konkret formulering om at omdisponering av dyrket mark skal unngås til bolig, fritidsbebyggelse og næringsutbygging.

Planprogrammet omtaler flere fokusområder hvor vi mener jordvernet i den kommende planen bør innlemmes som føring/omtales konkret. Dette gjelder særlig følgende områder:

- 3.1.1 Befolkning, bosetting, tilflytting, boligtomter
- 3.1.2 Klima og miljø
- 3.1.2 Bærekraft i næringslivet
- 3.1.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Vi vil foreløpig spille inn følgende momenter:

- 3.1.1 Befolkning, bosetting, tilflytting, boligtomter
Fortetting har stadig økende aktualitet, ikke minst fordi visse urbane trekk viser seg attraktive for bosetting. Ved en utvikling av landsbyen Flisa må en derfor unngå å ta av dyrket mark rundt tettstedet, og heller fortette innenfor dagens landsby. Dette kan få en dobbelt positiv effekt ved at en øker stedets attraktivitet.
- 3.1.2 Klima og miljø
Klimaendringene utgjør en trussel for matproduksjonen og matsikkerheten, med fare for store sesongmessige svingninger og omfattende avlingstap. Når matsikkerheten er truet, er det viktig at vi er enda mer bevisste på å ikke tape noe av vår matjord, som er grunnlaget for matproduksjonen.
- 3.1.2 Bærekraft i næringslivet
Her omtales jord- og skogbrukets utvikling på en overordnet ok måte, og det stilles flere viktige spørsmål for framtida. Her savner vi imidlertid at jordvernet omtales eksplisitt. Som det står har Åsnes 5 prosent av Innlandets jordbruksareal. Matjorda er selve grunnlaget for matproduksjonen, og dyrket mark må tas vare på for å opprettholde den viktige jordbruksnæringen, som blant annet sørger for matsikkerhet og beredskap, og gir omfattende verdiskaping i kommunen.
- 3.1.6 Samfunnssikkerhet og beredskap
Jordvern er et helt grunnleggende beredskapstiltak for å trygge matforsyningen. Vi viser til ovenstående om bærekraftmålene og forpliktelsen til å sørge for at vår befolkning er mest mulig sjølforsynt, og at en i størst mulig grad unngår import og å leve på andre lands arealer, samt klimaendringenes trussel mot matsikkerheten både lokalt og globalt.

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

Jordvernalliansen vil også minne om følgende:

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på. Med en voksende befolkning i verden og økt behov for sjølforsyning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Innlandet tas store matjordarealer til utbygging av samferdsel. Dette borger for at Innlandet ikke kan ta av sine viktige og gode matjordressurser til nærings-, bolig- og fritidsbebyggelse.

Jordvernalliansen er tydelig på at i eventuelt dilemma mellom jordvern og ønsker om arealer til bolig, fritidsbebyggelse og næringsformål, så må Stortingets innstramming av jordvernpolitikken gjennom Nasjonal jordvernstrategi legges til grunn. Alle kommuner må legge seg på en strengere praksis enn tidligere.

Vi minner også om at arealplanlegging og næringsutvikling henger i hop. Landbruk er en samfunnskritisk næring, og man må unngå bokstavelig talt å bygge ned grunnlaget for denne næringen ved å ta av dyrket mark til bolig- og andre næringsformål.

Oppsummert: Jordvernalliansen i Innlandet ber Åsnes kommune om å legge inn nasjonal jordvernstrategi og det innstrammede jordvernmålet som føring i planprogrammet, og om å innarbeide jordvern og konkrete målsetninger i kommuneplanens samfunnsdel om at omdisponering av dyrket mark til bolig, fritidsbebyggelse og næringsformål skal unngås.

Vi ønsker lykke til videre med planarbeidet – med mål om å unngå å omdisponere dyrket mark.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr	Odd Erik Kokkin	Stephan Viehmann	Lars Arne Mjørund
Innlandet Bondelag	LO i Innlandet	Naturvernforbundet i Innlandet	Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET